

1423.

1411 d. 1 Juni.

Rom.

Påfven Johannes XXIII gifver den påfiga kurians uppbördsman i Sverige, biskop Peter i Vesterås, befallning att uppsamla tionden af kyrkoinkomsterna i landet, till att användas i kriget mot kyrkans fiender, särskildt emot Ladislaus af Dyrrhaccium, som upphäft sig till konung öfver Sicilien.

Afskrift i Vadstena kl:s breffbok (A. 26.) fol. 14—15.

Johannes episcopus, seruus seruorum Dei, venerabili fratri Petro, episcopo Arosiensi, apostolice sedis nuncio ac in regno Swecie jurium, fructuum, reddituum, prouentuum camere apostolice debitorum collectori, salutem et apostolicam benedictionem. Nouit ille scrutator almus cordium, quod summis doloribus angimur, pungentesque et amari stimuli nos infestant, res modernis pestilentibusque temporibus sceleribus, iniquitatibus, pressuris et violenciis huc esse deductas, vt subditos et filios nostros, quos ab oneribus releuare et quorum vtilitates et comoda procurare vndique possemus pro nostre imbecillitatis modulo precipuis desiderii optaremus, nos oporteat de necessitate grauare. Verumptamen dum nobiscum attenta meditatione pensamus, quod sicut filiis et subditis nostris in omnem casum et euentum tota cordis affectione consulimus et libenter oportunis auxiliis atque fauoribus assistimus, ita illi, vt indubie credimus, nobis et Romane ecclesie in arduis necessitatibus non modo libenter sed eciam ardentem impendent et extendent eorum subsidia atque dexteras liberales. Cum igitur, sicut oculi omnium fidelium, quos cum amaritudine recensemus, luce clarius intuentur, quod regnum Scicilie et terra citra Farum, que juris et proprietatis prefate ecclesie dinoscuntur existere, ac nonnulla ciuitates, terre et loca, ad nos et eandem ecclesiam spectantia, passim inuasa, occupata et tyrannica malignitate detenta cum subditis fuerint et existant ac guerrarum angustiis lacerantur in animarum, corporum et substantiarum periculum et inestimabile dispendium plurimorum, et nonnulli a grege dominico deuii ad nostrum et prefate ecclesie gremium reducendi, vt desiderabilis vnionis integritas in prefata Dei ecclesia diuina superillustrante clemencia subsequatur, ac intensis exoptantes affectibus circa premissorum executionem posse salubriter prouidere, et attendentes, postquam diuina clemencia nos ad apicem summi apostolatus euexit, apostolicam cameram ob pestiferum et diuturnum scisma, nutritum dudum per heresiarchas et contententes dampnabiliter de papatu, guerrarumque turbines necnon conductas armigerarum gencium in numero copioso exhaustum fuisse et esse substantiis et ad perferenda onera maxime productu et prosecutione ingentis guerre contra potenciam et dampnabilem audaciam et presumptionem perfidam Ladizlai de Dirachie, se regem Cicilie pretenditis et hostis ac rebellis ecclesie manifesti, suorumque sequacium et fautorum, et certa alia peragenda pro defensione status et honoris nostri et ecclesie supradicte ac votiuia executione omnium predictorum nulla ratione sufficere, nisi aliorum suffragiis adiuuemur. Hinc est quod nos premissorum intuitu felicitis recordacionis nonnullorum romanorum pontificum, predecessorum nostrorum, vestigiis inherentes ac de venerabilium fratrum nostrorum prefate ecclesie cardinalium consilio decimam omnium reddituum et prouentuum ecclesiasticorum in regno Swecie ac in prouinciis, ciuitatibus et dyocesibus in eodem regno constitutis, per tres annos a data

presencium continue computandos, in subscriptis terminis, ab omnibus et singulis patriarchis, archiepiscopis, episcopis, administratoribus, electis et abbatibus ceterisque prelatiis et personis ecclesiasticis, secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, huiusmodi redditus et prouentus in predicto regno, prouinciis, ciuitatibus et dyocesibus eiusdem regni habentibus et infra dictum triennium habituris, cuiuscumque preeminencie, dignitatis, status, gradus, religionis, ordinis uel conditionis existant, quibus aut eorum alicui nulla priuilegia aut indulgencie sub quacumque verborum forma uel expressione concessa, quo ad hec volumus suffragari, preterquam venerabilibus fratribus nostris, sancte Romane ecclesie cardinalibus, huiusmodi redditus et prouentus in predictis regno, prouinciis, ciuitatibus et dyocesibus obtinentibus et interim obtenturis, qui nobiscum assidue indefessis laboribus onera vniuersalis ecclesie parciuntur, necnon Francisco, archiepiscopo Narbonensi, camerario nostro, et dilectis filiis hospitalium sancti Johannis Jherosolomitani et beate Marie, theotonicorum magistris, prioribus et fratribus, qui contra hostes fidei Christiane exponunt iugiter se et sua, quos quidem cardinales et camerarium, magistris, priores, preceptores et fratres a prestacione huiusmodi decime exemptos esse volumus et immunes, soluendam, exigendam, colligendam ac in releuacionem dictorum onerum conuertendam, auctoritate apostolica imponimus per presentes, ita quod ab eisdem patriarchis, archiepiscopis, episcopis, administratoribus, electis, abbatibus et prelatiis, ac personis aliis ecclesiasticis, secularibus uel regularibus, exemptis et non exemptis, in eisdem regno, prouinciis, ciuitatibus et dyocesibus ac partibus, redditus et prouentus huiusmodi ut prefertur habentibus et infra dictum triennium habituris, preterquam a predictis cardinalibus, camerario, magistris, prioribus, preceptoribus et fratribus de ipsis dumtaxat redditibus et prouentibus colligatur et eciam exigatur, sine iniuria et oppressione quacumque, quodque ad redditus et prouentus ecclesiasticos extra regnum, prouincias, ciuitates et dyoceses eiusdem ac partes prefatas existentes, compulsionis officium nullatenus extendatur, primum enim terminum solucionis medietatis huiusmodi decime primi anni dictorum trium annorum statuimus et esse volumus festum resurrectionis dominice proxime futurum, secundum vero terminum alterius dimidietatis decime ipsius anni festum beati Michaelis archangeli extunc immediate secuturum, aliis duobus futuris annis similibus terminis obseruandis; denique volumus quod huiusmodi decime exaccio fiat secundum taxationem decime in predictis regno, prouinciis, ciuitatibus et dyocesibus eiusdem regni auctoritate apostolica factam, et vbi nulla certa taxacio fuerit, secundum modum, morem et consuetudinem in solucione huiusmodi decime hactenus obseruatos sine aliquo onere illorum, a quibus huiusmodi decima exigetur, et ne de moneta, de qua fiet uel fieri debet solucio dicte decime valeat hesitari, vitenturque grauamina, que propter hec hactenus viri ecclesiastici sunt perpessi, volumus quod per te et succollectores tuos ipsa decima ad monetam in prefatis regno, prouinciis, ciuitatibus et dyocesibus eiusdem communiter currentem, leuetur et eciam exigatur, et tibi ac succollectoribus tuis iuxta constitutionem sub hoc editam in concilio Viennensi persoluatur, ita quod pretextu alicuius cambii debitores et solutores dicte decime non grauentur, nec aliqui ad solucionem huiusmodi decime extra regnum, ciuitates et dyoceses eiusdem, in quibus redditus et prouentus huiusmodi consistunt, faciendam uel ad monetam ali-

quam extra regnum, ciuitates et dyoceses eiusdem deferendam aliquatenus compellantur, quodque circa hoc iuxta ordinacionem dicti Viennensis concilii calices, libri et alia ornamenta ecclesiastica diuinis officiis deputata ex causa pignoris uel alias occasione dicte exaccionis nullatenus capiantur, distrahantur uel eciam occupentur. Quocirca fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatenus decimam huiusmodi a prefatis patriarchis, archiepiscopis et episcopis ceterisque prelati et personis ecclesiasticis de ipsorum ecclesiasticis redditibus atque prouentibus, quos infra regnum, prouincias et ciuitates eiusdem obtinent et per dictum triennium obtinebunt, preterquam a cardinalibus, camerario, magistris, prioribus ac preceptoribus et fratribus supradictis per te uel per alium seu alios clericos dumtaxat fide et facultatibus ydoneos exigere et recolligere studeas diligenter. Nos enim tibi prefatos patriarchas, archiepiscopos, episcopos, prelatos ecclesiasticasque personas supradictas huiusmodi redditus et prouentus infra regnum, prouincias, ciuitates et dyoceses prefata atque partes obtinentes et infra ipsum triennium vt prefertur obtenturos, cardinalibus, camerario, magistris, prioribus, preceptoribus ac fratribus supradictis dumtaxat exceptis, ad soluendum tibi uel al te deputandis dictam decimam in eisdem trienniis, prout superius est expressum, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam ac eciam per sequestracionem ipsorum reddituum atque prouentuum in eisdem regno, prouinciis, ciuitatibus et dyocesibus dicti regni atque partibus consistencium ac arestacionem personarum, si expediens fuerit, per te uel per alium seu alios et alia iuris remedia appellacione cessante cogendi, compellendi et inuocandi, si opus extiterit, auxilium brachii secularis, plenam et liberam concedimus tenore presencium facultatem, non obstantibus tam felicis recordacionis Bonifacii pape VIII, predecessoris nostri, ac de vna et de duabus dietis in concilio generali, quam aliis constitucionibus apostolicis contrariis quibuscumque, seu si eisdem patriarchis, archiepiscopis, episcopis, administratoribus, electis, abbatibus, prelati et aliis personis ecclesiasticis vel quibuscumque aliis communiter uel diuisim a sede apostolica sit indultum, quod ad solucionem huiusmodi decime minime teneantur, et ad id compelli aut quod interdicti, suspendi uel excommunicari aut extra uel vltra certa loca ad iudicium euocari non possint per literas apostolicas, que de indulto huiusmodi et toto eius tenore ac de verbo ad verbum et propriis ipsorum ordinum, locorum et personarum nominibus et cognominibus plenam et expressam non fecerint mencionem, et quibuscumque aliis priuilegiis, indulgenciis, exempcionibus eciam corpore iuris, clausulis et literis apostolicis, quibusuis dignitatibus seu ordinibus ac specialiter sanctorum Benedicti et Augustini, Cluniacensium, Cysterciensium, Premonstratensium, Cartusiensium, Camaldulensium, Vallisumbrose, Cruciferorum et Humiliatorum et ipsorum vniuersitatibus generaliter uel specialiter sub quacumque forma seu conceptione verborum a memorata sede concessis, in quibus quorumque totis tenoribus ac de verbo ad verbum in nostris literis plena et expressa mencio sit habenda, sub quibuscumque clausulis derogatoriis, quas haberi volumus pro sufficienter ac de verbo ad verbum expressis et specificatis. Ad hoc volumus, et tibi ac succollectoribus huiusmodi a te deputandis eadem auctoritate concedimus, ut illos de regno, prouinciis, ciuitatibus et dyocesibus predictis, quos ex defectu non facte solucionis huiusmodi excommvnicacionis, suspensionis et interdicti sentencias incurrere

contingeret, ab eisdem post satisfacionem debitam factam prius fide de satisfacione huiusmodi absoluere, et cum eis super irregularitate, si qua forent sic ligati, non tamen in contemptum clauium celebrando diuina uel immiscendo se eis contraxerint, dispensare valeas et valeant in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque, volentes quod de gestis et administratis computum reddere ac reliqua exequi tenearis et debeas modis, temporibus et prout in officio collectorie tue teneris. Datum Rome apud sanctum Petrum, kalendis Junii, pontificatus nostri anno secundo.

1424.

1411 d. 1 Juni.

Rom.

Påfven Johannes XXIII meddelar biskop Peter i Vesterås befallning om att ett års inkomster af lediga platser i kyrkans tjänst skola till kurian öfverlemnas såsom hjälp till krigsomkostnaderna.

Afskr. i Vadstena klostets brefbok (A. 26) fol. 15—16.

Iohannes episcopus, seruus seruorum Dei, venerabili fratri Petro, episcopo Arosiensi, apostolice sedis nuncio ac in regno Swecie iurium, fructuum, reddituum et prouentuum camere apostolice debitorum collectori, salutem et apostolicam benedictionem. Nuper in considerationem nostram vigilis pastoris more, prout ex iniuncto nobis onere pastoralis officii, adducentes fructus, redditus et prouentus apostolice camere propter guerrarum angustias ac diuturnum scisma, quod sathana procurante christianam religionem diucius prochdolor perturbauit, adeo diminutos quin verius exhaustos, quod ad suportanda onera expensarum pro recuperandis prouinciis, ciuitatibus, terris et locis ad nos et romanam ecclesiam pertinentibus inuasis, occupatis et detentis indebite et pro desiderabilis vnionis in prefata ecclesia prosecutione tractatur et fine salubri nulla possent ratione suppetere et ex certis aliis causis rationabilibus animum nostrum mouentibus, congruum et debitum reputantes, ut eadem ecclesia nunc plus solito in suis necessitatibus in supportacione sarcine huiusmodi oneris ab aliis ecclesiis et personis ecclesiasticis, quarum caput esse dinoscitur ac domina cunctorum christifidelium, adiuuetur, ad instar felicitis recordacionis Urbani v, Gregorii xi, Alexandri v et nonnullorum aliorum predecessorum nostrorum Romanorum pontificum, fructus, redditus et prouentus primi anni vacationis quorumcumque prioratum, dignitatum, personatum, administracionum, officiorum, canonicatum et prebendarum parochialium et aliarum ecclesiarum ceterorumque beneficiorum ecclesiasticorum, cuiuscumque ordinis existerent, exemptorum et non exemptorum, secularium et regularium, cum cura et sine cura, in quibuscumque partibus mundi consistencium, apud sedem apostolicam et alibi, videlicet per obitum vel ex facto quarumcumque personarum aut quouismodo uel qualitercumque etiam per liberas resignaciones ipsorum beneficiorum et ex causa permutacionis de illis faciente nunc et antea vacancium et inposterum vacaturorum, et etiam illorum, que per quoscumque beneficia ecclesiastica ad cuiuscumque seu quorumcumque collacionem, prouisionem, presentacionem, eleccionem seu quamuis aliam disposicionem, per nostras literas etiam in pauperum clericorum beneficiandorum forma expectabunt acceptata et de illis obtinere prouideri, et eorum etiam, que ordinaria uel alia quauis auctoritate uel